

FIGYELEM!

Akik jó és állandó munkát akarnak, azok jöjjenek a mi telepünkre. A szén magassága 5 és 3 és fél láb között váltakozik.

ÚJ BANYA, KITÜNŐ TETŐ.

Jó házak, jó írózat, iskola, templom, mosi, külön játszótér a gyerekeknek.
Vannak bányászaink, akik naponta 10 és 12 dollárt is keresnek. Telepünk megbízott embere ARNOCK JÓZSEF, régi bányász, magyar bányász, aki szívesen szolgál mindenkinek felvilágosítással. Irjanak és magyarul fogunk válaszolni. Vagy jöjjenek személyesen Huntington, W. Va. és Logan, W. Va. városokba kereszteni a C. & O. vasúttal mentén.

MAGNÁS EMBEREK RÉSZÉRE JO MAGYAROS BURD.

PROCKTER COAL COMPANY
AMHERSTDALE, West Virginia.

ELŐRELÁTÁS! TAKARÉKOSÁG!

Akar ön segíteni?

Az Egyesült Államok Kormány

kéri, hogy minden ember minden dologban

TAKARÉKOSKODJÉK

Aki eleget tesz ennek a kérésnek, az behízonítja

HAZAFISÁGÁT ÉS HÜSÉGÉT

Ha takarékoskodik és vásárol

U. S. WAR SAVINGS BÉLYEGEKEK

segíti Amerikát és segíti önmagát.

FOG ÖN SEGITENI?

Felvilágosítást szívesen szolgál az ön pápja, postamestere, az egyetemen az elnöke, levélhordó vagy akármelyik bankár.

HAZAFISÁG

HÜSÉG

The Peoples Bank Appalachia, Va.

Mint a neve is mutatja, ez a népnak a bankja.

BETÉTEK UTÁN 4% KAMATOT FIZETÜNK.
John Ralzer tekintélyes magyar kereskedő egyik bankunk részvényesek és igazgatóinak. Forduljunk hozzájuk bizalommal minden bankügyben, mert nálunk minden gyors és azonos érdeket nyer.

10-15 ladolót

lehetőleg magános embereket keresünk azonnali munkára.

A szén négy és fél láb magas.

Masina után 2 tonnás kárénként egy dollárt fizetünk.

Himler Coal Co.,

Himler, W. Va.

Vasuti állomás neve:

AJAX, Mingo Co., W. Va.

BANYATELEPEK HIREI.

Völgyi Gyulát felfüggesztették

lapzártá után vetjük a következő hírt:

A Verhovay Segélyegylet Hasztonban meggyőző győzelmet tartó felvilágosító bizottsága Völgyi Gyula főnököt a június 10-én tartott rendkívüli felvilágosító bizottsági gyűlési összehívása miatt állásfoglalást felfüggesztette és a jogtalanul összehívott gyűlés kitalálgatásait a visszafizetésre kötelezte. Helyébe Daragó Józsefet választották meg.

A gyűlés felvilágosító hírtől számunkban bővebben fogunk beszámolni.

Tomkins Cate, N. Y. Ugy értesülünk, hogy az itteni kőbányában nagyon jól mennek a munkák, csak ember nincs elegendő. Állandóan dolgoznak és keresni is lehet szépen. A munkásokkal jól bántanak és a magyar embereket nagyon szeretik ezen a telepen. Munkásokat állandóan vesznek fel és azoknak a magyaroknak, akik kőbányában akarnak dolgozni, ajánljuk is ezt a helyet.

Blockton, W. Va. — Ugy értesítünk testvéreink, hogy a Naugatuck Coal Company ottani telepen jól mennek a munkák. A banya állandóan dolgozik és szorgalmas emberek szép pénzt kereshetnek. A társaságnak szüksége van emberekre, de különösen szeretnénk meg egy pár magyar bányásznak munkát adni. A hírt beküldő testvér ajánlja ezt a helyet a magyar bányászok figyelmébe.

Logan, W. Va. — Ugy értesülünk, hogy az itteni bányákban jól mennek a munkák, a környéken levő bányák is dolgoznak állandóan és a kereset is jó. A szén ezen a vidéken négy és fél láb között váltakozik. Kárénként fizetnek 60 centtől egy dollárig. A bányászmű mindenféle jó és a munkásokat megbecsülik. Majdnem minden társaságnak van bányászokra szüksége és ezért ezt a környéket ajánljuk a magyar bányászok figyelmébe.

Ethel, W. Va. — Az Illinois Commercial Coal and Mining Company telepen jól mennek a munkák, — értesít egy ott dolgozó magyar bányász. A szén 5-6 láb magas, kárénként 80 centet fizetnek. A kárék csak másfél tonnásak. Az átlagos kétheti kereset 75 és 100 dollár között váltakozik. Munkásokat állandóan vesznek fel a telepen és a hírt beküldő testvér ajánlja ezt a helyet a magyar bányászoknak.

Inkerman, Pa. — A Pennsylvania Coal Company június 10-én kijelentette, hogy a hetes számú seftet le fogják zárni és nagy átalakítási munkákat fognak végezni benne. Eddigi becslesek szerint az átalakítási munkálatok több hónapra kereszthetnek tartani. A hetes számú seftet dolgozó emberek közül körülbelül 250 ember a négyes számú bányában fog munkát kapni.

Helyszűke miatt a "Földnélküli János" képsorozatának közlését a héten kénytelenek voltunk kihagyni. Ugyancsak helyszűke miatt nem közölhetünk Angol iskolát sem ebben a számunkban. Mindkettőt a jövő heti számunkban fogjuk megtalálni a magyar bányászok.

Delano, Pa. — A Hollywood bányát, amelyet ezéltől 30 évvel lezártak, tekintettel a nagy szén készletre, ismét megnyitották. Az egész bányát villany erőre fogják berendezni és a társaság több száz bányásznak lesz képes munkát adni.

Republic, Pa. — A Thomas Connelville Coke Company egy pár nappal célzót kötött szerződést husz új bányászhoz megépítésére.

Roda, Va. — A Stonega Coke and Coal Company telepen jól megy a munka, — írja Puskás Bálint testvér. Hat napot dolgoznak hetenként. A banya egyenes és a szén magassága 6-7 láb, helyenként egy kevés víz akad benne, gáz azonban nincs. Egyes helyeken van lejáró is, olaj és korbajd lámpával dolgoznak. A szén masina vágja és kárészámra fizetnek \$1.25-től \$1.30-ig. Szerencsétlenség nem igen történik a bányában, a munkásokkal is jól bántanak. Az élelmiszer olyan drága, mint máshol. Puskás Bálint testvér szívesen ajánlja ezt a helyet bányásztestvéreink.

Ward, W. Va. — Alex Kiss testvértől a következők értesítést kaptuk: — A munka jól megy ezen a telepen. Hat napot dolgoznak hetenként. A banya szőlőpós és a szén magassága 5 és 6 láb között váltakozik. Helyenként van egy kevés víz és van lejáró is. Gáz nincsen benne. Nyitott korbajd lámpával dolgoznak, a szén masina vágja, tonnáknál fizetnek enyhén 55 centet, ruban 50 és fél centet. Szerencsétlenség ritkán történik és a munkásokkal elég jól bántanak. Dolgoz 35-45 dollár havonta és három szobás ház 6 dollár. Munkásokat szívesen vesznek fel és Kiss Sándor testvér ajánlja ezt a telepet.

Lanark, W. Va. — Ezen a telepen a munka igen jól megy — írja Frankó József testvér. Hat napot dolgoznak egy héten. A banya 300 láb hosszú és szőlőpós. A szén magassága 3-4-5 láb között váltakozik. Víz, gáz nincsen benne. Lejárók az új bányában nincs és ahol van, fizetnek érte. Korbajd lámpát használnak, pikkel dolgoznak és kárénként fizetnek \$1.04 centet, a régi bányában pedig 75 centet fizetnek tonnáknál. Szerencsétlenség csak nagy ritkán történik. A munkásokkal igen jól bántanak, az élelmiszer olyan, mint máshol, de van más sztor is. Munkásokat mindig vesznek fel és Frankó József testvér ajánlja ezt a helyet a magyar bányászok figyelmébe.

Tams, W. Va. — Erről a telepről Molnár Gergely testvértől a következő tudósítást kaptuk: — Hat napot dolgoznak hetenként. A banya hegyen fekszik és egyenes. A szén magassága 4 és 7 láb között váltakozik. Helyenként van egy kevés víz, gáz nincsen benne. Lejáró kö van egy fél és egy láb között, de azért nem fizetnek. Korbajd lámpával dolgoznak, a szén masina vágja és kárészámra fizetnek egy dollár és egy dollár 30 centet. Szerencsétlenség meglehetősen gyakran történik. A munkásokkal a lehető legjobb bántanak, az élelmiszer olyan drága, mint máshol. Munkásokat állandóan vesznek fel.

Indiana, Pa. — A Sample Runi-bányában minden nap dolgoznak, — írja Jancsó György testvér. A szén magassága két és fél láb és három és fél láb is, sőt egyes helyeken hat és fél láb is, azonban a levegő meglehetősen rossz a bányában. A kárékat is tolni kell az embereknek. Vízet is csak most fognak bevezetni a házba.

Wilder, Va. — A Clinchfield Coal Corporation telepről Papp Lajos testvér a következő tudósítást küldte be: — Ejjel nappal megy itt a munka, hat napot dolgoznak hetenként. A szén magassága öt-től-hatodfél láb között váltakozik. Egy kevés víz van helyenként, gáz azonban nincs benne. Egyes helyeken van lejáró kö is. Korbajd lámpával dolgoznak, a szén masina vágja; két fajta szén van itten, a hatos számúban egy kárért fizetnek egy dollár 20 centet, kis szénért tonnáknál 55-60 centet. A bányászmű elég jó. Szerencsétlenség nagyon ritkán történik. Élelmiszer csak olyan drága itt is, mint más bányákban; lakások árát 11 dollár, míg kisbelsőre házakért 8 dollárt fizetnek. Állandóan vesznek fel munkásokat és Papp Lajos testvér ajánlja is ezt a helyet minden bányásztestvéreink.

Coeburn, Va. — Erről a telepről J. K. aljáról azt az értesítést kaptuk, hogy itt a munka teljes erővel megy. Minden nap dolgoznak. Van egy kevés víz benne, az első számú bányában egy kis gáz is akad. Lejáró kö nincsen, nyitott korbajd lámpát használnak. A szén masina vágja és tonnáknál fizetnek 57 centet. Ritkán történik szerencsétlenség és a munkásokkal meglehetősen jól bántanak. Élelmiszer és lakás olyan drága, mint minden más bányákban. Munkásokat vesznek fel és J. K. testvér ajánlja ezt a helyet a magyar bányászoknak.

Heilwood, Pa. — A Mary Coal Company-nak a telepről írja Cs. A. testvér, hogy a munka jól megy, hetenként hat napot dolgoznak. A szén egyenes és a szén magassága három-négy és fél láb között váltakozik. Helyenként akad egy kis víz, de azért fizetnek. Gáz, lejárók nincsen benne. Korbajd lámpával dolgoznak, a szén masina vágja és van pikk munka is. Tonnáknál fizetnek \$1.06 centet. Szerencsétlenség nagyon ritkán történik. A munkásokkal elég jól bántanak. Az élelmiszer ár olyan, mint a legtöbb más vidéken. Bányászokat szívesen vennék fel. Cs. A. testvér igen ajánlja ezt a telepet bányásztestvéreink.

MEGHÍVÓ.

A Verhovay Segélyegylet 248-ik számú fiókja Monitor, W. Va. ban július 28-án táncmulatságot rendez, melyre a Logan vidéki összes magyarságot tisztelőleg meghívja a fiók titkára. A tánc kezdete délután 4 órakor. A belépti díj egy dollár. Nők nem fizetnek belépti díjat.

Egyben értesitem a fiók összes tagjait, hogy miután megrendeltük mind a két zászolt, amely 335 dollárba került, minden egyes tag köteles a belépti díjat megfizetni.

Zékány Péter,

248-ik fiók titkára,

Wilkinson, W. Va., box 182.

KERESZTELŐ.

Gilliam, W. Va. — Nagy keresztelező volt a napokban Horváth József és neje, Kállay Etelka házánál, amikor is az újszülött kis-lányukat keresztelezték. A keresztszüli tisztséget Gramar István és neje töltötték be. A kis lány a keresztségben az Elvira nevet nyerte. A keresztelező vidám mulatság követte.

W. S. S. A Himler Coal Co. összes munkásai szó nélkül szívesen jegyezték a jun. 28-án megtartott War Savings Day alkalmával anyai háborús bélyeget, amelyet a manager keresztek arányában rájuk kiszabott.

MAGYAR BANYÁSZOK!

Jól akarnak keresni, jöjjenek el a mi telepünkre.

A szén magassága négy és fél láb és hét láb között váltakozik. Másfél tonnás káréért 80 centtől 1 dollár fizetünk. Masina munka. Bányánk a Hinton Coal Company telepről csak két mértföldnyire és Williamson, W. Va. városától csak 10 mértföldnyire, a Norfolk és Western vasútvonal mentén fekszik.

ÚJ HAZAK KÉRTEKÉREK, JO IVÓVIZ.

Jóhat telepünkre Williamson, W. Va. vagy Kenova, W. Va. 40 kérésztől a Norfolk és Western vasútvonalon. Telepünkre jöjjen személyesen és keresni fel Mr. L. J. Hunkan-ship superintendensét vagy írjon felvilágosításra, magyarul fogunk válaszolni.

THE NAUGATUCK COAL COMPANY,
BLOCKTON, W. VA.

OLVASSA EL ÖN IS,

mert csak hasznára lehet

Ha jó munkát és szép kereset akar magának bányásztani és állandóan akar dolgozni, akkor jöjjen a mi bányánkba. Bányánkban évek óta dolgoznak magyarok szép szénben. Templom, iskola, szórakozó helyek a telepünkön. Rodán egyedül három magyar egyet van.

A SZÉN MAGASSÁGA 6-7 LÁB.
Jöjjen személyesen és győződjön meg a telepenek valóságáról viszonyokról. Vagy írjon régi magyar bányászainkhoz felvilágosításra, akik a legszívesebben fognak önnek válaszolni. A címek a következők:

Joseph Bozsi, Stonega, Va.
John Gessl, Roda, Va.
Alex Szabó, Kenova, Va.
vagy írjon egyenesen a társaságnak, amelynek címe a következő:

Stonega Coke & Coal Company,
BIG STONE GAP, VA.

Sok pénzt csak ott lehet keresni, ahol jól fizetnek.

Akik jó és állandó munkát akarnak, azok jöjjenek a mi telepünkre. Káré mindig van elegendő. Vannak bányászaink, akik káré-betűket 80-tól 105 dollárig keresnek.

A szén 5-6 láb magas. Masina után kárénként 80 centet fizetünk. Káréink csak másfél tonnásak.

Jöjjen személyesen és győződjön meg, hogy minden úgy van, ahogy mondjuk. Vagy írjon felvilágosításra John Holloy magyar bányászunk, aki szívesen fog önnek felvilágosítással szolgálni. 30 magyar hard a telepen. Burdosnagát nem fizetnek házbéért. Vigyázzon, ha a telepre jön. Bányánk az Ethel-Állomástól viesszafelé, balra fekszik.

Olvasza el az utolsó oldalon levő hirdetésünket.

Illinois Commercial and Mining Co.
REX MINES,
ETHEL, West Virginia.

IRTOZATOKAR A FAJDAIMAK, különben azok a borsalmas fájdaimnak, amelyeket egy reményben, kisereményben és csúszban szenvedő érez. De miért szenvedjen annyira, mikor könnyen megszabadulhat.

Róth Pöstyéni Cura

használati útmutató. Ezeket kinyitott és ezek köztünk áldozni hatást. KIS ADAG POSTÁN 01.46. NAGY ADAG POSTÁN 01.55. RENDELÉSREZKÉZ JOGYVONÓ FALNAPTART 01. KAP.

A pénst tessék erre a címre küldeni:

Róth Sámuel Megváltó Gyógyszertára
125 AVENUE A, Dept. O. NEW YORK, N. Y.

15 magyar vagy tót családok bányászt keresünk
SLAGLE, Logan County, West Virginia telepünkre.

A szén a 10-15 méter és 12-14 méter, jó lakás, termál forrás. Nagy díj a szénért, amely 100-120 centet ér. A szén 10-15 méter és 12-14 méter, jó lakás, termál forrás. Nagy díj a szénért, amely 100-120 centet ér.

McGREGOR COAL COMPANY
Slagle, Logan County, West Virginia.

RED JACKET, WEST VIRGINIA

(A NORFOLK & WESTERN VASÚTVONAL MENTÉN,
MATEWAN, W. VA. KÖZELBEN.)

Ezt a telepet a magyarok már évek óta jól ismerik. Régen bevezet helye a magyar bányászoknak. A bányánál kitűnő, mint Mr. Wm. M. Cummins, a general superintendens vigás arra személyesen, hogy a magyar bányászok a legjobb bányákban részesüljenek. Kevés hely van más Amerikában, ahol a magyarok úgy érezték, mint itt. Két olyan magyar család van itt, akik több, mint 12 év, hogy a telepen laknak. Állandóan több, mint 100 magyar dolgozik tonnáknál. Jöjjenek és lássanak. Csak azok bányán, amit a saját szívével lát.

Jöjjenek meg ma és nézzék meg a telepünket, vagy írjon felvilágosításra és mi magyarul fogunk önnek válaszolni.

Olvasza el a lap legutolsó oldalán levő hirdetésünket is.

Red Jacket Consolidated Coal & Coke Co.,
RED JACKET, West Virginia

MAGYAR BANYÁSZOK!
A mi bányánk csak 15 percen távol van az egy Clarkburg, W. Va. városától, ahol minden olcsóbban lehet kapni, mint bárhol West Virginianban.

A szén 7 láb magas, kárénként elegendő, a munka jól megy, szép lakások. Magyar bányászok már dolgoznak nálunk és minden tekintetben meg vannak elégedve.
MAGYAR BANYÁSZOKNAK SZÍVESEN ADJUNK MUNKÁT.
Jelenlétük munkára
HARRY B. COAL & COKE COMPANY
PITOTAIN MINE, CLARKSBURG, W. VA.

A VIHAR GYERMEKE.

REGÉNY

A Magyar Bányászlap részére írta: Fulop I.

— Kinek van még valami mondani valójára? — kérdezte a bíró zavartan.

— És akkor felszólalt Kovács Balázs, akitnek a fiát Csongor János mentette meg:

— Vallani akarok. Az igazságot akarom vallani.

— En is! En is! Az igazság..... Megfegyvereztek bennünket..... hallatazott minden oldalról és óriási lármá kerekedett. Egyik neki akart rohanni Karácsonyi Bélának, amire követte a többi is. Izzott a szemük és ökölbe szorult a kezük. Karácsonyi Béla halott fehéren kiabált segítségért.

Akkor felhangzott egy erős, harsány, parancsos hang. Csongor János szava:

— Viszsa! Senki egy ujjal se merjen hozzá nyulni.

Minden ember megállt azonnal. És bámuló, engedelmes, boconatkérő szemekkel néztek Csongor Jánosra.

A bíró csendet parancsolt és kijelentette, hogy a vádlottat ideiglenesen szabadlábra helyezi és a tárgyalást elhalasztja.

Csongor János úgy érezte, hogy megfizette, amivel Karácsonyi Margitnak tartozott. Megmentette az édes apját.

— Mindenki álljon félre az útból, amíg Karácsonyi Béla kimegy.

A földesur szembe nézett Csongor Jánossal, hadüzenet volt a szemében és aztán kiment. Még szemével kereste a lányát, de már nem találta. Margit a nagy zűrzavarban hazament.

Az emberek lesütött szemekkel sompolyogtak haza. Csongor János karonfogta siró anyját meg Vicát, mögöttük ment az öreg Csongor János, hogy ne lássák, hogy neki is tele van a szeme könnyel.

Karácsonyi Béla dühösen csapkodta a lovagló ostarát a csizmája szárához. Mint egy vadállat rontott rá a szepegy család-hadra:

— Hol van a kisasszony? — ordította.

— A kisasszony egy negyedóra előtt elment a vonattal, — felelték ijedten.

Csongor János életének legnehezebb, legborzalmasabb éjszakáját élte át. Megvívta azt a harcot, ami minden embernek a legnehezebb, a legfájdalmasabb: a harcot önmagával. De bevalotta magának, hogy fáj a szíve, gyengül az akaratereje. Éjjelfél még ott tartott a nagy leszámlálásban, hogy nem tudta, bírja-e folytatni a feladatot, amit Falu Péter rábízott és amit ő olyan boldogan, lelkesedéssel vállalt magára. Aztán szépen elősorolta az okokat. Mind a két oldalon volt bőven, most már csak az a kérdés, melyik oldalon vannak a kedvesebbek, a nehezebbek, mert Csongor János könnyű munkájába bele se fogott. Olyan volt a természete. A vihar hozta őt olyan volt a természete. A vihar hozta őt a világra, tudta, hogy az egész élete viharos lesz és hogy a vihar fogja el is sópörni talán.

Mint ha a fehérhalusi pap hangját hallotta volna:

— Bolond vagy te Csongor János. Ne az embereket szeresd, hanem önmagadat. Láttad már, hogy mit érez a nagy ember-szeretettel. Azok is csak önmagukat szeretik és ezért elárulnak mindent és mindenkit. Hidd el nekem Csongor János, hogy nem érdemes mással törődni, csak önmagaddal. Mert csak azt kapod ebben az életben, amit te magad szerzel magadnak. Az emberektől felfordulhatasz. Azt hiszed, sok olyan jó bolond van még, mint te. Hagyd abba ezt a bolond dolgot, most, amikor még nem késő, és amikor már látod, hogy mi lehet a fizetőd. Használd fel most az alkalmat, eredj vissza Amerikába, élj ott, mit tőrgődsz te a magyarokkal. Hi-zen látod, még a saját falubelieid is megtagadtak, hát akkor mit vársz a többiektől, akik alig ismernek. Hálátlank az emberek, gyalázatosak. Kár volna a szép fiatal életet erre szánni, a nagyszerű eszedet, erődet erre pazarolni. Dolgozz, de csak magadnak. Szerezz pénzt, de csak magadnak. És légy komisz az emberekhez, — ahogy megérdemlik, — akkor aztán megérheted, hogy hallgatnak rád, mert félnek téled. De szeretetted ne igen várj tőlük.....

Csongor János úgy látta, mintha a poha-pap kereszt, — az embereszeret jelvénye helyett, — mosolygó pénzeket tartana a kezében. Nem tudta, mit feleljen a kísértes szavának. A karok megjelent előtte egy másik pap, a drága arcú Falu Péter, aki nemcsak a kezében hordozta a keresztet, hanem a szíve-lelke is tele volt azzal a nagy érzéssel, amit a kereszt jelképez.

— Csak a szeretet haligass, Csongor

János. Az emberek rosszak voltak hozzád, az igaz. Elárultak, megcsaltak, ott hagytak volna veszni a börtönben. De gondold csak el, hogy mennyit szenvedett Jézus Krisztus azért, mert szeretete az embereket. Ne állj meg féltlen, Csongor János, édes fiam. Látod, hogy emberek milyen gyámoltalanok, félnek, rosszat tesznek parancsszóra, akár csak a rabszolgák. Fel kell szabadítani őket, hiszen látod, hogy hogyan bántanak velük. Tanítsd meg őket arra, hogy erők van. És ha feláldozod magad értük. Az élet magában nem szép és nem jó, csak

éld a világot. Nyugodj már meg egyszer. Nem volna jó már szép feleség, virágos kert jószágú virágokkal, nagy csodéld, kis család és békesség?.....

.....Aki szeret és akit szeretek.....

És akkor újra visszaidézte emlékébe Karácsonyi Margitot, aki lángoló arccal elárulta apját, — érte! És ebben a pillanatban Csongor János halálos bizonyossággal érezte, hogy ebben a küzdelemben Karácsonyi Margit lesz a döntő szó.

Azt tudta már, hogy Karácsonyi Margit elutazott. Senki se tudta hová. Bizonyo-

És akkor Csongor János érezte, hogy be van fejezve a harc. Önmagával. És mi-helyt megvirrad, elindul, hogy megkeresse a társait, elindul, hogy folytassa a harcot azokért, akik elárulták, megtagadták. És történjék bármi, soha többé kishitűség nem éri el a szívét. Amíg él, ennek a cél-nak fog élni, amíg ereje van, erre fogja felhasználni.

Reggelig még gondolkodott. Nem aludt egy percet sem, nem jött álom a szemére, meg aztán nem is volt most erre idő. Vilá-gyomraan követte egyik gondolata a má-

— János!

— János!

Hátrafordult. Vica állt mögötte. A szegény, szomorú, megöregedett Vica, akitnek amugy is agyonremített kis szívdig még jobban elgyötörté a borzasztó, titkos, későn jött és reménytelen szerelem.

— Hallottam, elmegy innen, János.

— Elmegyek, Vica nénem.

— Hát elmegy.

— El.

Csönd. Vica csak néz maga elé. Aztán ujra megszólal.

— Aztán hova megy, János?

— Nem tudom.

— Aztán mikor jössz vissza, János?

— Nem tudom.

— Talán vissza se jössz már többet ide, Fehérfaluba?

— Az is meglehet.

— Haragszol rám János?

— Dehogy is haragszom, aztán miért haragudnék, hiszen Vica nénem mindig is csak jó volt hozzám.

— Hát tudod János, én mindig is azt hittem, hogy ha nem is mutatód, de azért úgy a szivedben haragszol te énám. Mert hát mindennek én vagyok az oka. Mert ha akkor én nem játszom egy veled, hát sose kerülte volna ki Amerikába és boldogan, békességgel élhetnél. Már csak egy, mint a többi magyar paraszt ember. És akkor nem is tettek volna börtönbe. Hát ezért gondoltam.....

— Hát rosszul gondolta, Vica nénem. Mert én meg vagyok a sorsommal elégedve, magam választottam magamnak. Én nem haragszom senkire, ezekre az emberekre se. Inkább sajnálom őket, szegények, mit csináljanak, hát ha nem tudják jobban. Hát ne is gondoljon arra Vica nénem, hogy én haragszom, vagy akár egy percig is haragudtam volna. Inkább köszönettel tartozom, amiért mindig igen jó volt hozzám, és gondozott, mikor gyerek voltam. És csakis köszönettel tartozom magának.

Vica egy darabig a levegőbe nézett aztán kipirult az arca:

— Persze, hogy igazán. Ha akarja, még írásban is adom, — mosolygott Csongor János.

— Hát elhiszem, ha mondod. Én elhiszem neked, Jánoka. Ha te mondod, akkor úgy is van..... Mert én mondani akarok néked valamit, János, ha meg nem haragszol érte.....

— Dehogy is haragszom, mondja csak Vica nénem. Nem tud én tölem olyan kívánni, amit meg ne tennék.

— Igazán?..... Mert én azt akarom mondani neked, János, hogy hát te most elmegy innen. Csak azt akarom mondani, hogy..... áldjon meg a jó isten..... és hogy én mindig is imádkozni fogok érte..... mert én mindig is úgy szeretlek János, én úgy tekintetek téged János, mintha az én..... úgy mintha az én..... fiam lettél volna. Hát isten áldjon meg, János és te most elmegy innen és látod én mindig imádkozni fogok érte..... én csak azt akarom mondani, hogy..... csókölj meg engemet János, most bucsu-zóra.....

Csongor János zavartan nézte azt a szegény, lángha borult arcot és akkor lehajolt és megcsókolta Vica, fonnyadó, remegő száját.....

Vica leborult a földre és csak úgy hullott a könnyel. Pár perc múlva aztán vitte a vonat Csongor Jánost..... Vitte a vonat, vitte, vitte és talán csak Vica érezte, hogy nem is hozza soha többet vissza.....

Csongor János egyenesen Buzaföldre ment, a lap szerkesztőségébe. És napokig tárgyalt Gergely Józseffel. Alig ettek, alig aludtak, csak tárgyaltak, számolgattak. Aztán pár nap múlva Csongor János levelet írt. Minden faluba minden vezetőknek hogy jöjjenek azonnal Buzaföldre.

Addigra kiszabadult Fenyő András is Boda Gáborral és Kurucz Mátással együtt. Hírtől vették a Csongor-féle tárgyalás történetét és mindenki mellettük tanusodott, úgy, hogy nem is lehetett őket elitélni.

A kiűzött időre megérkezett valameny-nyi. Megjött Katona Sándor, Horváth Mihály, Fenyő András, Boda Gábor és Kurucz Mátás. Amikor mindannyian együtt voltak, Gergely József és Csongor János el-mondtak neki mindent, amit ők ebben a pár napon beszéltek.

A HIMLER COAL COMPANY

HIMLER, W. Va.

július hó 3-án tartott rendes évi közgyűlése elhatározta, hogy a társaság alap-tőkéjét 50 ezer dollárral

100 ezer dollárra emeli,

amelyből egyelőre 25,000 dollár értékű újabb részvényt bocsájtanak ki. Erre a 25 ezer dollárra már le van jegyezve 12-14 ezer dollár, amik a korábbi rész-vény kibocsátás tulajjegyzéséből fennmaradtak.

A még fennmarad 10-12 ezer dollár értékű részvényt ezuton ajánljuk fel a magyar bányászoknak darabonként

110 dollár eladási árért,

mivel a közgyűlés meggyőződött róla, hogy részvényeink ma már ennyit meg-érnek. A közgyűlés jelentését jelen lapunk más helyén közöljük.

Minden részvénynek van szavazati joga, úgy, hogy minden részvényes ténylege-sen is részt vesz a vállalat vezetésében.

Mivel valószínű, hogy mint minden eddigi alkalommal, most is tul fogják jegyezni a kibocsátott összeget, a részt venni szándékozók azonnal küldjék be jegyzéseiket az alábbi címre:

HIMLER COAL COMPANY
Himler, Mingo Co., W. Va.

azok a cselekedetek, célok, akiknek szentel-jük életünket, azok a szépek és csak azok teszik érdekessé, hasznossá az életet. Próbáld meg a harcot felvenni, fiam. Még-e-gyszer, csak még egyszer, hát ha sikerül. Tudnál-e nyugodtan élni ezek után. Nem bántana-e folyton a lelkiismereted, hogy én-zéből, gyáva-ságból szenvedni hagyta-d a többieket? Csak azért, mert megijesztetlek.

Kövér Tamás alakja újra megjelent és újra kísértett:

— Építs egy házat magadnak. Végy el egy leányt, aki szeret és akit szeretsz. És

san valamelyik rokonhoz, mert hát kiter-jed nagyon a Karácsonyi familia. Arra se igen gondolhatott Csongor János, hogy va-lahán meg találkoznia fog vele, hogy beszél-hessen vele, hogy legalább megkoszonja ne-ki azt, amit a lány érte tett. De hirtelen megérezte Csongor János lelke Karácsonyi Margit gondolatát, érzését:

— Szeretlek Csongor János, mert nagy vagy, erős vagy, hatalmas vagy, mert kü-lönb vagy, mint a többi. És szeretni foglak mindaddig, amíg ilyen nagy és hatalmas maradsz.....

sikat, úgy, hogy mire világos lett a falu, Csongor János teljesen készen állt.

Reggel elbucuzott az öreg Csongor Já-nostól, az édes anyjától. Azt mondta, hogy azért megy el, hogy széttegyen, hová mehetnének lakni és aztán majd írni fog nekik, hogy jöjjenek utána.

Csongor János még ki ment az udvar-ba, mert úgy érezte, hogy soha sem fogja többé viszontlátni azt a falut, ezt az udvart, ezt a házat..... Ah meg szomorúság csak jutott rá, meg a családjára, mindnek ez a falu volt a tanuja. Tele volt könnyel a szeme.....

MAGYAR Bányászlap

(HUNGARIAN MINERS' JOURNAL)

136 East 17th Street, New York

Telephone: Sluggansant 1964

As egyedül Magyar Bányászlap
The Only Hungarian Miners
Journal in the United States

Starkezőt Editor
HIMLER MÁRTON MARTIN HIMLER

Előfizetési ár: Subscription Rates:
Egyesült Államokban 1 évre \$1.50 In the United States ...\$1.50
Külföldön \$2.00 Abroad ...\$2.00

Megjelenik minden csütörtökön Published Every Thursday

Published by MARTIN HIMLER, Editor

A Magyar Bányászlapot bányászok írják, bányászokról bányászoknak.

The Hungarian Miner's Journal is Written by Miners, of Miners by Miners

Entered as Second Class Matter at the Post Office at New York, N. Y. Under the Act of March 3, 1879.

Megfigyelések

Beszámoltunk lapunk múlt heti számában a Himler Coal Company első évi közgyűléséről. Nagy fontosságot tulajdonított ennek a közgyűlésnek. Előszörban is ez volt az első ilyenfajta magyar közgyűlés Amerikában, másodsorban pedig azért, mert tanulási vannak ennek az összejövetelnek, amik megfontolást adnak mindazoknak, akik hátrébbre szeretnék lépni, mint az amerikai munkásokkal, vagy legalább is a magyar bányászokkal.

A közgyűlés alkalmával megfigyeltünk mindenki arról, hogy a Himler Coal méltán viseli a Magyar Bányászok Bányája nevet, mert hiszen a vállalat nemcsak magyar bányászok pénzén alakult, elég vállalata fektetett a vállalatba, hanem a pénzüket befektették, hogy a vállalat mondhatni volna a magukat nemcsak legnagyobb részt magyar bányászok vagi benne a szent — mert hiszen a magyar bányászokat ma már minden bányában tart karokkal fogadják — hanem ezt a vállalatot a szó legrosszabb értelmében a magyar bányászok is vezetik. Tehát eltekintve attól, hogy a bányavállalat ma nagyon jó üzlet és hogy a társaság alapítója és jelenlegi elnöke már évek óta a magyar bányászokkal dolgozik és így elég alkalom volt kiismerni, mit meg egy fontos ok van, amiért nem kell féltékeny a pénzüket, mert azt igazán csak olyan célokra fordíthatják, amilyenre akarják a részvényeseik akarják.

Ha pár évvel ezelőt összeírt volna valaki egy bányász közgyűlést, az egész bizonyosan másképp nézhet volna ki, mint ez, amit jézus harmadikán tartottak Himleren. Régiben a bányászok talán meg se értették volna a jelentéseket és azt gondolta, hogy a tanult arak jobban értenek ehhez, bizonyos ilyenek lettek volna a közbeszólások: Igen... hát ha egy gondolkodunk... mi nem értünk hozzá... A Himleri közgyűlésen nem ilyenek voltak a feleletek, de nem ám. Itt a bányászok megértették a jelentéseket, az indítványokat, ha pedig nem, hát bizony felálltak és azt mondták: — Tessék kérem ezt megmagyarázni.

Amikor mindenki megértette, akkor felállt az egyik és elmondta a dolgot a véleményét. Nem úgy, hogy kérem én ebbe beleegyezem, mert hát a tanult arak jobban tudják, hanem elmondta, hogy az a bizonyos dolog az ő nézete szerint mit helyes vagy miért helytelen, hogy hogyan gondolja a dolgot jobbnak, hasznosabbnak. Akkor felállt a másik és okosan, meggyőzően hebizottatva, hogy az egyik tévedett és addig nem került szavazásra egy indítvány sem amíg mindenki hozzá nem szolt a dologhoz, nem egy fiúkn bizonytalan igitlen, hanem világos magyarázatot.

És hogy mennyire megtárgyalta minden ügyet, azt világosan bizonyítja az, hogy a közgyűlés minden egyes határozata a magyar bányászok egyhangú szavazás hozták meg. Aki nemcsak a tényeket látja, hanem ezekből következtetni is tud, érdekes és fontos dolgokat állapíthat meg. Előszörban azt, hogy az amerikai magyar bányászok értelmisége nagyon haladt az elmúlt évszázad alatt. És ez természetesen is. Mert hát Magyarországon nem igen volt ezeknek az emberkecsk szűkségük, hogy a fejüket törjék, hogy miképp is javíthatnak a sorsukon. Nem volt erre alkalom, csak dolgoztak, megkapták azt a kis járandóságot érte, aminek nagy részét elszedték adóba — néha még a párna s a borja is velemt. Magyarországon a szegény embernek nincs pénzügye, mert hát pénze sincs. Magyarországon nem kellett újsgát olvasni, mert az nem az ő számukra volt írva. Aztán egyszerre Amerikában kezde vette az újsgát és megjelent látta, hogy ebben bizony vannak olyan dolgok is, amiknek érdemes gondolkodni, meg egészen olyanok is, amikhez hozzá is kell szólni. Itt, Amerikában tanult meg a legnagyobb rész újsgát olvasni, levelet írni, megtárgyalni valamit, sőt sok esetben gondolkodni is. Aztán lassan a munka is jól ment, nagy munkabérekre kaptak, volt már pénz is, még azon felül is, amit elküldtek a családnak és így lassan lett az amerikai magyaroknak pénzügye is. Hát bizony időbe került — de még inkább pénzbe — amíg az amerikai magyarok megtanultak, hogy mi is a pénzügy és hogyan is kell azt vezetni, hogy el ne vigye minden centüket. Nehéz szavazatok fizettek rá a magyarok erre, de hát a végén meg is tanulták, hogy mire való a megtakarított pénz. És ezzel jó lesz számolni mindenkinek, aki bármiféle üzleti összeköttetésbe akar kerülni a magyar bányászokkal. Mert ma már nem azt érte a magyar bányászok üzleti befektetésnek hogy itt a pénzüket, vegye el, ha arra az ur azt mondja, hogy jó helyre tesszem. Ma már nem elég csak egy mondati ezt, mint a régi időben, hanem a bányász látni is akarja, hol van az a jó hely. Még pedig a saját szemével akarja látni, nem pedig a fotográfán, vagy pedig a cifra könyvén. Aki ma odaadja a pénzt

AZ ÚJ "MAGYAR" I ANYAK EGYMÁS ELLEN

Amit a hirdetések a sorok közt berzlenek. — Folyik a társaságok szervezése.

Megirtuk lapunk utolsó számaiban, hogy nem kevesebb, mint négy új bányavállalat indult meg a magyarok közt az utolsó időben, s valamennyi a magyar bányászok közt szeretné és próbálja a részvényt elhelyezni.

Megirtuk azt is, hogy több helyről felkínált hirdetésekért nem fogadtunk el, mert valamennyivel szemben meg akarjuk őrizni teljesen a semlegeségünket, hogy olvasóink teljes nyugodtsággal fogadhassák véleményüket ezek felől a vállalkozások felől.

Írtunk mind a négy bányavállalatról, megirtuk mindről amit tudunk felőlük, s újabb részletek inkább csak a saját hirdeteikből kaptunk, amelyekben már neki mentek egymásnak a vállalatok.

A Charleston Coal Mining Company lévén a legnagyobb vállalat, ezé foglalkozik a hirdetésben leginkább a Tacoma Collieries és a Cambria Associated, s mindketten ugyancsak rámutatnak a Charleston Coal Mining szemeiben lévő szálkákra.

A Tacoma azt hirdeti, hogy ő nem adnak ráadásul semmiféle társaságnyelket (mint azt a Friedl és a Cambria Associated meg azt hirdeti, hogy náluk minden részvényesnek van szavazati joga. (Mert a Charleston-nál nincs az elsőbbségi részvényesnek.)

De a saját szemeikben lévő gerendákról megfellebbeznek valamennyien, s meglehetősen hallgatnak olyan dolgokról, amelyekhez köze lenne a vétele felvétel magyarságának.

A Friedl Jenő ur által alapított The Charleston Coal Mining Company felől eléget írtunk. Kiutaltuk, hogy száztíz kilenc ezer dollár kiadású részvényekre szoríthatunk csak ötvenháromezer dollár kiadású részvényre, s így a megvétel napján bizony ott minden száz dolláros részvényre a pénzárban csak 44 dollár és 64 cent lesz csak fedeztetül.

Megirtuk azonban azt is, hogy ezt a társaság alapítója nem igyekezett eltitkolni, s azt is nyíltan tudatta velünk, hogy alapítási farságáért és költségeit az egy dolláron felüli részvényt kap ingyen, s kilenc ezer dollár készpénzt is kap. Ez minden csepe arra vall, hogy ha nagyon meg is kívánja a farságáért fizetnie, s ha tulzott reményekkel is megy a vállalkozásba, a jöhízeműségben nem lehet kétkelődni.

Úgy látszik egyébként, hogy a The Charleston Mining Company alapítója nem sokat vár a magyaroktól, mert részvényeit a Slovák v Amerike től lapban is hirdeti, s ott úgy mondja el, hogy az "amerikaiakon kívül" tő-

valamilyen üzleti célra, az nem igen ül fel már a kicirkalmazott korlevezeknek, hanem először is ismerni akarja az illetőt, akire a pénzt bízza, aztán pedig a pénz jussán részt is akar venni a vállalatban. Tudja már, hogy joga van megkérdni az alapítót, hogy hát mire megy el, a pénzről az egyik ezer dollár, meg hogy mire a másik, meg a harmadik. Mutassanak meg neki minden cent ára értékét, minden tervet, minden számadást, akkor aztán majd ő maga határoz a saját belátása szerint, hogy érdemes-e odaadni a pénzt, jó helyen lesz-e az.

Ezek a tanulságai a Himleri bányászokgyűlésnek és ezek azok a dolgok, amiket a magyar bányászokra vagy legalább is a magyar bányászok pénzére számító vállalatok alapítóinak figyelmebe ajánlunk.

tokat is érdekelteni kíván a vállalatnál. A Tacoma Collieries Co. alapításának a részleteiről még ma sem tudunk. Sem a bányá vételáráról, sem a többi hasonlóan fontos dolgokról.

Mindensetre kevésnek tartjuk a szénüket ötvenezer dolláros alapítókézh, bár a szénürelütközés később bérhelhetik szentet. Helytelenül teszi szerintünk a társaság, hogy részvényeit ugyanúgy utján árusítja, akiknek értékelésük szerint nem kevesebb, mint 20 százalék farságdíj díjat adnak. Így az eladott 100 dolláros részvényekből a pénzárba náluk is csak 80 dollár fog befolyni.

Ujabbban különben úgy látszik ez a társaság is inkább a tőkés-lapban hirdeti a részvényeket, a nagyon érdekes, hogy amíg Státhy, Olasz és Balázs utrakról azt írják a magyar lapokban, hogy a következő "is-mert elsőké magyar emberek" addig a tőkés lapokban ugyanezeket az urakat úgy emlegetik, mint ismert tőkés részvényeseket.

A Cambria Associated Coal Mining Company tördölük ugy-látszik a legkevésbéhet azzal, hogy vállalatát ismertesse a magyarokkal, bár a részvényeiket feloldas hirdeteikben ajánlják.

Gyönyörűen írják meg ők is, hogy milyen finom íztet, hogy bányászát, (amiben különben jessak van) s hogy ilyen nagyzerű módon kívánják szerezessé tenni a magyarokat, akik ilyen dollárjával vethetik idük a részvények.

Megírjuk azt is, hogy a "társulat már több bányának a tulajdonosa" de nagyserényen elhallgatták, hogy tulajdonképpen hány bányáuk van, s elefektik tudatni más a csekélységet is, hogy mennyi a társaság alapítóké. Úgy látszik ezt nem tartják fontosnak, vagy azon a véleményen vannak, hogy ehhez a részvényező magyaroknak nincsen közük.

Tegérdekesebb a hirdetésükben az a nevetéses állítás, hogy több rendfelve van a társaságának a szénre, mint amennyit szállítani tudnak. Hát ez igazán csak porhüvésre alkalmas kijelentés a jelenlegi viszonyok közt.

VALAHOZ ÜZLET KÉSZÜL?

(Folytatás az 1-50 oldalról.)

Ni csak sejtjük, mi csak félünk tőle, hogy itt megint üzlet készül, hogy ismét konhoz akarunk jutni valahol valakik, a magyarok bérre s jó előre óvast emelünk az üzlet ellen.

Előre bejelentjük, hogy aki a Verhovay Egyet biztosításánál egy centet is fog keresni, annak keserűvé tesszük a falatot a szá-jában s nem hagyunk neki nyugtot addig, amíg vesszofutásra nem kényszerítjük!

Jól tudjuk mi, hogy ha lesz üzlet, azt nem fogják dobra verni, de viszont jól tudják a magyar vezérek, hogy ha egy lap ki akar valamit kutatni, akkor azt kikutatja s a jai lesz annak, aki egy darabot le akar törni az övezgyek és az árvek kenyereből.

Hisszük és reméljük, hogy nem így történik majd, számítnak rá, hogy elmúlik még a gyau is a levegőből rövidesen, de jónak látjuk előre szót emelni még a titkos üzlet lehetősége ellen is, s elvárjuk és meg is követeljük, hogy azonnal tisztább képet nyerjenek a tagok a civakodás mibenlétéről és annak igazi okairól.

Jól tudja minden magyar bányász, hogy napról-napra utazók járják be a telepeket, akik szénét kőgyöngyöknek a bányáknál, s nincsen olyan feltételek, amelyben bele ne nyugodnának, csakhogy szentet kapjanak.

Hát minek akkor olyan gyerekreket hirdetni, hogy épen ez a társaság a szerencsés, mert sok a szénre a rendelkezés? Mintha ez valami különös nagy előny lenne a mai világban.

Sokkal jobban tenné a Cambria Associated, ha tudatná, hogy hány bányája van, mi az alapítóké, hány bányászember van benne az igazgatószághban, miképp alapították a vállalatot, milyen feltételeik vannak (több bányájukban) mert ezeket a dolgokat tudniok kell a magyaroknak, mielőtt a vállalkozásban részt vennének.

A Tarnay ur ibolya-vállalatáról semmi újabb részlet nem került nyilvánosságra, ugy-látszik ibolya-szerénysegüket folytatni kívánják, s nem akarják, hogy a nyilvánosság ismerje a vállalatot.

Másfajta vállalkozásnál talán nincs is mindezekhez köze a közönségnek, s nem követelhetnők mi sem, hogy részletesen ismeressék a vállalkozást, de mikor magyar bányászokkal kívánunk bányát csinálni, akkor elvárjuk és meg is követeljük, hogy ismeressék meg alaposan és rendezen az emberek a vállalkozással, a melyhez a pénzüket kéri.

Egyik előfizetünk ezenkívül valami elő-részvények felől kért felvilágosítást, amelyet szintén egy magyar újságban hirdettek tíz dollárjával Chicagoból.

De a társaság felsorolta a hirdetésben, hogy a többi társaságok tulajdon mennyi milliót értek, de elhallgattak, hogy készletek részvényesek mennyit vesztek olajspeculáción. Azt írják, hogy a részvényeik nagyon keresettek Well csak annyi vá-laszt adhatunk Farkas Ödön Toms-Creekből kérdészkódd előfizetőknek, hogy egyik társaság se lenne bolond drága pénzt adni a hirdetésért, ha "keresettek" lennének a részvényeik. That's all!

ELLENTÉTES VÉLEMÉNYEK.

Pennysylvaniaiban a keményszer-videken a bányászok sztrájkjával fenyegetőztek nemrégben, ha a társaságok azonnal el nem bucsíttatják azokat a nőket, akiket a külső munkák elvégzésére vettek fel.

A Jénnois-i bányászok pedig most sztrájkolnak egy helyen azért, mert a társaságok nem akarnak nőket alkalmazni a bányakülső külső munkák elvégzésére.

Pennysylvaniaiban a társaságok akartak nőket alkalmazni, de nem tudták meggyőzni a bányászokat és megkapni a belecgyezéseket. Illinoisban épen megfordított a helyzet. Mindegyik felélek vannak a bármelyes külön okai, de az okokat nem hozták még eddig nyilvánosságra és épen ezért nem lehet megállapítani, hol melyik felék van igazs.

Azonban azt megállapíthatjuk, hogy az illinois-i bányászok sztrájkja a jelenlegi időkben, legyen akármilyen is az ok, nem igazolható egyáltalában.

Itt a tavasz! Kellemes a szabadban tölteni az időt. Dolgozzék az egész család a veteményes kertben. Egészséges és hasznos!

Magyar Bányászok, a tények bizonyítanak!

MINDENKI OLVASSA EZT EL!

Egy évvel ezelőt egyetlen magyar ember sem dolgozott a tele-punkon. Ma nyolc család és kb. 80 magyar bányász van a pénzükön. Nem úras bucsú el, hanem a tények bizonyítják, hogy a bányák jó és a magyarok szeretik itt dolgozni. Most készült el két új ház és eszöke magyar bányászok által.

Ha munkájával nincs megelégedve, jöjjen a mi telepünkre dolgozni. A bányák a Norfolk és Westmo vasút mentén, MATEWAN, W. Va. város közelében fekszik. Irjon felvilágosítást Alex Vitányi címre és ő magyarul fog válaszolni. Ha személyesen jön, úgy válassza Matewan, W. Va.-ig, jöjjen, ahol meghittotunk, Vitányi Sándor ur el fogja önt a telepünkre vezetni.

THE ALMA THACKER FUEL CO.

GLEN C. DEATON, Superintendent,
McCARR, Kentucky.

ELKHORN COAL & OKE COMPANY

MAYBEURN, WEST VA.
Keres magyar bányászokat. Szén 8-10 láb magas; Póba szén, Pók munka. Szorgalmas bányászok megkereshetnek 15-20 naponta. Szén házak. Kipróbált régi háza és a magyarok kedvelt helye. Magyarokat szeretik és jól bányák velük. Jó íróvá. Jöjjen személyesen vagy írjon felvilágosítást erre a címre: J. R. Little Mine Supt., Elkhorn C. & C. Co., Maybeurn, West, Va.

ORINOCO MINING COMPANY, ORINOCO, KY.

A Pond Creek völgyében. Új bányák; a szén 4-8 láb magas. Szorgalmas emberek szép pénzt kereshetnek. Szép új házak közel a bányák bejárataiban. A telepre szabad által bevitni. A magyarokat szeretik és szeretnek még egy néhány magyar bányást. Jó munka és jó bányászodást biztosítva. Jöjjen személyesen vagy írjon a következő címre felvilágosítást: Mr. E. M. Wagner, General Supt., Orinoco Mining Co., Orinoco, Ky.

A CLINCHFIELD COAL CORPORATION DANTE, VA.

szívesen ad munkát egy csomó magyar bányászának DANTE bányá-ban, vagy WILDER, Va. plésen. Jó iskola mindkét plésen, melyekben 9 hónapig taníttanak. Katholikus és protestáns templom. Jók az életviszonyok, olcsó földrajz, villanyvilágítás házak, elegendő víz. Nagy magyar túrdobozák, amelyekben 40 embernek van hely, szűnyű forduló, billárd és a károgató. Itt állandan több mint 150 magyar dolgozik. Jöjjen ön is erre a magyar telepre. Itt mindig kaphat jó magyar búrót. Aki a hirdetőre magyarul ír, magyar választ fog kapni. Irjon erre a címre felvilágosítást: Mr. LEE LONG, Vice President, DANTE, VA.

AZ AMERIKAI MAGYAR HÜSEG-LIGA

a kormány kezdeményezésére alakult és a kormány fenntartása alatt működik.

AKI HÜ AMERIKÁHOZ,

az az Amerikai Magyar Hűség Liga tagja lesz, és tagsági igazolványával hűségét bizonyítja az Egyesült Államok iránt, mely ebben a válságos időkben is kényeret és oltalmat ad az amerikai magyaroknak.

A magyar nem ellenséges idegen, így határozta ezt Wilson elnök. Ezért hálá-saknak kell mutatkoznunk.

AKI HALÁS AMERIKA IRÁNT

az belép az Amerikai Magyar Hűség Liga-gába. Tag lehet minden amerikai magyar, polgár és nem polgár, férfi és nő egyaránt.

TAGSÁGI DIJ EGYESZER ÉS MINDEN-KORRA 1 DOLLÁR.

Töltsék ki az alábbi szelvényt és küldje be 1 dollárral együtt. A tagsági jegyet postafordultával megkapja.

Belépési nyilatkozat.

Az Amerikai Magyar Hűség Liga tagja óhajtok lenni. Az 1 dollár tagsági díjat, mely egyszer és mindenkorra szól, mellékelem.

Név.....
Utca és házszám vagy P. O. B. szám.....
Helyiség..... Állam.....

American Hungarian Loyalty League

123 East 23rd Street, New York, N. Y.

FISHER UR MEG AZ ORVOSSÁGA

Még egy-két szó a Pedisin úgyról. — A részvényről meg a medicináról.

A Magyar Bányászlap olvasói bizonyára emlékeznek még a The Fisher Chemical Company hírdetéseire, melyek a naplópapokban láttak napvilágot s amelyekben a Pedisin árusítására alakult részvénytársaság részvényeit kiadta.

Megírtuk akkor "Óvás" címen ebben az újságban, hogy a Fisher Chemical Company félrevezeti a közönséget, mert részvény hírdetéseit hazug ígéretek foglaltak magukban s felszólították a Korona gyógyszerár tulajdonosát, hogy ezeknek a sokat ígért hazug hírdetéseknél a közönséget azonnal szüntesse be. Vagy hogy pereljék bennünket, amiként azt írtuk, hogy félrevezeti a népet.

Fisher ur, a clevelandi Korona patika nagyhangú hirdetője az előbbi, biztosabb módot választotta. Azonnal abbá hagyta a kormányozható részvények hírdetését s megajánlta, mint az a jól ismert dnyne a fűben.

Dehogy perelnek a patikusok, dehogy perelnek!

Gyanusnak találtuk, hogy Fisher ur miért fogadta meg mégis olyan engedelmesen a szavunkat és melegebben kezdtünk érdeklődni a híres nevezett "Pedisin-lábféltető" iránt. Mikor aztán egy szép napot annyira vetemedett a Pedisin gyártója, hogy fáradtság ellen is ajánlotta a lábféltető Pedisint, magyar orvosunkhoz fordultunk véleményért.

Hát azoknak meg is van róla a véleményük! Kovács Richard, az ismert new-yorki magyar orvos a lapjában írta meg, hogy mi is az a nagyhangos hirdetés Pedisin s alább közölnék a "Jó Egészség" cikkét.

Láthatják ebből lapunk olvasói, hogy mikép vezetik félre a nagy hangon hirdető medicina biénák a magyorként s hogy miért szüntette be két év előtt ez az újság a patent-orvosságok hírdetését jó formán egészen.

Fisher urnak szintén mondani akarunk valamit! Tudomásunkra jutott, hogy a multikori körme-kopantás nem volt inyre és a Wohl kávéház magyar urai között nagyon hangosan talált beszélni.

Nem sokat törődünk ugyan vele, hogy mi felőlünk a Wohl kávéház urai asztalának a véleménye, de Fisher ur azt találta ki-ejteni a száján, hogy ez az újság hírdetést szeretne s azért ur a hírdetéseket hazug ígéretek ellen. Meg hogy perelne a Bányászlapot, de fél, hogy még a költéséget sem tudná rajta behajítani, ha a pert megnyerné.

Hát ami a hírdetést illeti, az ilyenfajta szemtelenségekre nincs válaszuk. A közönség is, meg a többi magyar újságok is nagyon jól tudják, hogy mennyi hírdetés közlést utasítjuk vissz-

za állandóan, mert mi hazug ígéretek, ártalmas kótvyaszteőkat s csalásra alapult bizniszt a lapunkban nem hirdetünk. Jól tudja ezt különben Fisher ur is. Ami pedig a pert illeti, hát bizony mi nem vagyunk gazdag újság, épen azért, mert a gyanus, sőt nem is gyanus hírdetéseket nem közöljük s így állandó nagy jövedelemről csünk el ezek vizsztatásaita által. De azért Fisher ur sohse féljen!

Tessék csak perelni bátran! Kijelentjük a nagy nyilvánosság előtt, hogy amennyiben a clevelandi Korona patika tulajdonosa, akár a multikori akár a mostani cikkünkkel perelni kíván bennünket, mi magunk gondoskodunk, hogy ha igaz van, vesztése ne érhesse. Olyant teszünk vele, a mire még nem volt peida ezen a világon!

Amint a periratokat nekünk kézbesített, azonnal letétbe helyeztünk 200 dollárt a Fisher ur által kijelölt bankban Clevelandban. Ha azután a bíróság a Pedisin-ügyeknek adná az igazságot, és elítélte bennünket, akkor Fisher ur azt a pénzt azonnal felveheti perköltéséi fedezésére.

Igy hát nem kell félnie, hogy lábbal perelne bennünket, mert a költéséget sem tudja rajtuk megvenni. De most már pereljen aztán! Mert akár perel akár nem, a hírdetéseit most már ezentúl állandóan ígérni fogjuk s a bennünk olyan gyakran található mérész hazugságokra és ronda izléstelenkedésekre állandóan fel fogjuk hívni az emberek figyelmét.

S ugyanezt fogjuk tenni a többi medicina hírdetéseivel. Sorba vesszük majd a magyar lapokban olyan szemtelenségre megjelölt népmáitások hírdetését s nemcsak a véleményünket és az igazat írjuk meg felőlük, de egytől-egyig fejeltjük őket az illetékes hatóságoknál.

Alább közöljük a Jó Egészség orvosi szaklapnak a véleményét a Pedisin-ről, mint orvosságról:

A gyilkosok, vagy a "Pedisin lábféltető" titkos ereje.

Életemben kevés ünnepet jelölt a végzet és így kétszeresen hálás vagyok a Fisher Chemical Company, más néven Clevelandi Korona gyógyszerár, ismét más néven Fisher Lajos gyógyszerész és gyáros (?) és részvénytársaságnak kitűnő humorral megszerkesztett ama hírdetéseiről, amely a fentebbi szóval kezdődik.

Jobbízom soha nem nevettem, mint amikor olvastam, hogy a cipők a gyilkosok és megölnek a lábát, mert elzárják a levegőtől, a melyből életet táplálékát felszívják, megfojtják a lábidegeket és a láb, dacára hogy idegei már meg-

fulladtak, kinjában izzadni kezd, hólyág, bűtyök és tyukszem kell rajta. Levegő vagy Pedisin kell a lábának, folytatja a hírdetés mert a — fentnevezett cég szerint — Pedisin táplálja, elletti és ápolja a lábat és nem engedi, hogy izzadjon, elfáradjon, hólyág, bűtyök vagy tyukszem nőjön rajta.

Kolosszálisabb értelmetlenséget és céltudatos ferdeséget még sehol nem olvastam és egyedül az a körülmény szolgált vizsgálatomra, nem professzionátus embertől jött az örömbír, hanem Fisher urtól, aki nem gyógyszerész és nem is valja magát annak, legálabb tudtommal nem...

Az emberek időtlen idők óta elfőtők lábaikat részint védelmi, részint hüsiági okokból, de nem jutott csökkbe soha, hogy a feltörés, nyomás vagy sérülés folytán keletkezett hőrkeményedéseket, hólyagokat, bűtyöket akár levegővel, akár Pedisinnel akarják gyógyítani. A Pedisin táplálja, elletti és ápolja a lábat. Ez ugy hangzik, mintha az a csodás istenáláda tényleg erőt adna a lábának, mintha a fáradt izmoktól felrészíteni és rendbeszedni segítené.

A Pedisin nem engedi, hogy a láb elfáradjon. Ezt tessék komolyan megfontolni. Távyagolók, kengyelűtők, fűszeresek, vígének és automobilban nem rendelkező nagyon bízi doktorok egy csapásra meg vannak mentve. Kuttyagolhatnak amennyit csak akarnak és akár tédig elkopatnak a Pedisin használatá mellett hátsk a saját becses lábukat, — még csak el sem loagnak fáradni.

Ennyi érdemes jó tulajdonság a kutató elmét gondolkodásra készíti és én érdeklődtem a főtogatott idegek mentőjének összetételére iránt.

Talán mondanom sem kell, hogy rájöttem arra, amire ez nagyon sokan honfitársaim közül rájöttek, t. i. hogy mincsem benne semmi alibi a csoda-szerkekből, amelyek a láb-bűtyök szorítási kinját vagy a tyukszemővőst megszüntetnék. Az egész keverék azonos a szás és szás máfélé és az centért vezetgetett lábizadás elleni szerék összetételével, amennyiben a használatban levő Szalicysavra, Mentholra és Talcumporra alapítja ezeket a bűvös hatásokat.

A levegő vagy Pedisin elvét hirdető cég ugy okoskodott, hogy ha már nem kap a láb ugysem elég levegőt, akkor legjobb jól eltomni a porosokat valami kis szalicios micodáddal és talán akkor kinjában megszűnik a láb-izadászt előkésztő idegek munkája és a passas meg a tyukszem elmulasztás is remélhető. Hangsúlyozom, hogy a passas, mert a készítő cég összes agyveleje és azt használó tagjai nagyon jól tudják, hogy csak a passas remélhető a csodahatást, mert ők bizony nem remélik még ha akárhogy is hirdetik, hogy az akár a bűtyök, akár a tyukszem vagy akár a hólyag képződést is megakadályozza.

De azért napról napra ugyanazt hirdetik és szinte kéjelgnek a kijelentésben, hogy a testvérek között is 4-8 centet megtré keverék — mibelyt Pedisin néven jön forgalomba és egy dollárért vesztegetik — még a levegőt is pótolja. Már t. i. a szerzésés rendelő agyvelejek a helyén levő levegőt.

És én csak tündööm, hogy hát uramisten, mi is a nagyobb csoda: — Az-e, hogy valaki ilyesmit mer a mai modern huszadik században hirdetni, vagy pedig az, hogy még ma is akadnak balakok, akik az ilyeneknek felülnek? És leteszem a tollat, mert nem merek rá válaszolni...

Dr. Varga János,
gyógyász.

Örizzük nek a zsebtolvajoktól

(Folytatás az 1-56 oldaláról.)

ithon vagok. Szombaton pedig irthon vagok délután már 2 órákor és vasárnap egész nap, kivéve mikor egy-két órára elme-gyek a feleségemmel ebédelni, mert a levegő miatt most már nem főzünk irthon. Az a maga jómbere azután meglátja az én okmányaimat és irni fog magának, hogy kedves Kurator barátom, erre az uti emberre rábiz-bátom meg a szemed fényét is.

Ha pedig ezen levelem vétele után megbizik az írásom őszinteségében és a vállalkozás jósá-gában, akkor ne habozzék soká, hanem álljon be mellém egy társnak és küldje be a pénzt ajánlott leveiben, registered, a mikor is a borítékra egy centes bélyeget kell ragasztani külön is. Ha pedig a pénz a bank-ban volna, egy, hogy 8-10 napig várn kellene a felmondással, akkor írja meg, hogy mennyivel akar beállni és küldjön 20 dollár felépít, vagyis foglaltól. A töb-bilt azután elküldheti, vagy szem-lyesen elhozhatta, mielőtt a bank a pénzt kiadta.

Itt küldök egy borítékot a válasza-ra. Ha pénzt küld, akármenyit, hirtel registered és akkor ragasszon még fel rá 10 cent bélyeget külön és a kis cédulát, a mit a postahivatalban kap, gondosan tegye el. Ha pedig szem-lyesen akarja jönni, nagyon szívesen látom, de legyen szives egy, vagy két nappal előbb meg-írni, hogy melyik nap és hogy melyik órában jön, hogy otthon legyek és várjam. Bár az utköl-öcs Connellsvilleből ide New Yorkba nagy, de a vállalat olyan jó, hogy azt megéri, hogy akár 50 dollár is elköltsön az ember utkölségre, ha a postán nem meri a pénzt elküldeni.

Na de végzem leveletem és Is-tentől minden jót kívánva Önnek és családjának, ha van, maradok tisztelttel őszinte honfitársa,
Gunya Béla
mérnök.

Címem: Address:
Mr. Albert W. Gunya,
960 East 163rd St.,
New York, N. Y.

Ha személyesen jönne New

Yorkba, hát mikor a Pennsylvá-nia pályaudvaron megérkezik, gyalogoljon el a 7th Avenue és 43rd Street corner, vagyis sar-kák, Ott menjen le a föld alá, vegye a földalatti villamost egész a 72-gig utáig. Ott maradjon a föld alatt, csak csezensojjon arra a vonatra, amelyikre ez van föl-írva: Express 160th Street, Bronx Park. Azon a vonaton jöjőjön és szálljon ki az Intervale Avenue nevű állomáson. Onnan az én la-kásomhoz csak egy perc gyalog. A pennsylvánia állomástól igen hamar nálam van. Ha pénzt hoz magával, jól dögja el, mert Ame-rikában sok a zsebmetsző és csá-ló.

Azt hisszük ez a levél igazán bemutatta Gunya Béla! Azt hisszük mindenki ben kíváncsított azt az undort, amit becsületes emberek a hiénák, a nyomorult pernehajderok ellen éreznek a pennsylvánia, hogy a levél bencolá-szt kezdjük.

Hogy rámutassunk a benne foglalt mocsos simulókonyasá-gra, a kigyószérű, alatomos hízé-lécs-vegyes hazugságaira, a vak-méren becsületes ígéretekre kö-lön-külön.

Piszkosan, de ügyesen, vakme-rő hazugságait telve, de járlatlan ember számára elég hihető mó-don csalja lépre a tapasztalatlan

magyarokat és a levél, amelynek minden sora és minden betűje romlást és romlottságot lehel ki magából.

Nincs bíró a világon, aki ezért a levélre ne adna legalább két évet Gunya urnak, s reméljük, hogy perelni fog bennünket ezért a cikkért rövidesen s alkalmunk lesz ezt neki be is bizonyítani.

Gunya honfitársunk nem ez az első merénylete az amerikai ma-gyarok zsebe ellen. Ugy két év-vel ezelőt lyukkant fel a láthatá-ron, s akkor is ilyen halál-biztos, most-vagy-soha izléstesséket kínál a magyaroknak.

Ravasszul, piszkos-ávtossá-gal, de gazember lelketlenséggel megkésztett könyveskét adott ki, amelyben egy new yorki Kos-uth színház építészét árusított részvényeket, s szobrot ígért azoknak, akik pénzt adtak volna a mitsém épü papírokért.

Akkor is a Magyar Bányászlap volt az legelső magyar újság, a

mely telelezte a szerencselovak, úmeletit, s megakadályozta a magyarok kiszélesését, a remél-jük, hogy még most sem késo-n emeljük fel a szavunkat a kefe-gyát ellen.

Figyelmeztünk minden em-bert, hogy a Gunya vállalkozás a levele nyomán itélve soha nem volt jóhiszemű egy perce sem, hogy ez a levél a benne foglalt mocsos pali-fogás minden esz-közét csak arra szánja, hogy el-vegye az áldozat pénzét. Csak a legtelentelebb, legszemtelenebb zsebtolvaj vetemedik olyasmire, hogy ótszáz dollár befektetett tőke után örök életre nagyuri módot ígérjenek az embereknek.

A levél oda kerül a hová val-a az ügyészséghez, s csak azt je-gyezük még meg, amit Gunya honfitárs nem rejtett a leveleire biggyeszteni, hogy 'Amerikában sok a zsebmetsző és a csaló. Mert Gunya ur azt igazán a leg-jobbán tudhatja!

SZÜKSÉGÜNK VAN AZONNAL

magyar bányászokra. Matewan, W. Va.-tól két mérföldre fekvő bányákban. A bányák elsősorban állapotban van, nagyon sok kártékó bányák, a fűszárak maga végig a földi a szén. A kompá-nia erőműben minden a legelőbbben becsületes.

LADOLASRÉT EZEN A VIDÉKEN MI FIZETÜNK A LEGMAGASABB BÉRT.

Növel bányászunk 16 magyar burd. Félváltásigadást írjon a következő címre.

LYNN COAL COMPANY, McCARR, Ky.

Ha pedig személyesen akar munkára jelentkezni, akkor jelentkezzen a MATEWAN, W. Va. mellett bányákban. A vasúti állomás, ahol ki kell szállni.

LYNN SIDING, W. VA.

Matewan és Vidéki Magyaroknak

hatalmijátotam vártalmánkor, hogy barátjuk vagyok a becsületesen védem de szolgálat érdekeltek. Legyenek aszt az összes kutyakébbi magyarok és én barátaim de fordulatnak hiszámolom hozam. Na küldjék el a pénztük ismeretlen helyre, hanem helyezték el a mi nevé, meghálálát és becsületes bankunkba.

Takarékpénzték olyan a legmagasabb kamattal fizetjük.

THE MATEWAN NATIONAL BANK

MATEWAN, W. VA.

AZ AMERIKAI SAS VÉDŐ SZÁRNYAI ALATT.

ÉRTESÍTÉS.

Örömmel értesítjük, hogy az Egyesült Államok kormánya olyan lépést tett a magyarok érdekeinek megvédésére, hogy a TRANSATLANTIC TRUST COMPANY-t kénytelen az amerikai sas védő szárnyai alá helyezni.

Emlékeztetünk idegen kézen levő érdekeltségeit, hogy az Egyesült Államok Alien Property gondnoka által. Ez pedig a betétek érdekeinek teljes megvédését és kitűnő kápolgást biztosít nagy és kis betéte- nek egyaránt, úgy amerikaiaknak, mint magyarnak.

Teljesen újja lett a szerzés és pénzintézet és képes valamennyi betéteivel szemben kötelezettségének eleget tenni. Egy rendkívül káros igazgatóság lett megdölvő az Alien Property gondnokának jóváhagyásá- val, úgy, hogy ténylegesen a magyarok pénze ma sokkal biztonságos kezekben van, mint volt eddig.

Az Egyesült Államok elnöke hangsúlyozta ama körülményt, hogy a betétdaróltaknak amerikai bankokban elhelyeztetni betéteit el nem kobozhatók.

Emlékeztetünk folytatni fogja ama megkezdett ügykört, amely oly ártalmas fejűtűt a magyarok bizalma által, akik itt keresik kenyérüket, akik itt találak új otthonra. ES ENNEK FEJÉBEN ELVÁRJÁ AZT, HOGY A LECELESEBB BIZALOMMAL LEGYENEK AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK KORMÁNYA ÉS EME PÉNZINTÉZETTEL SZEMBEN.

Transatlantic Trust Company

67 WILLIAM STREET, NEW YORK CITY

Az igazgatóság a következő:

H. RIEMAN DUVAL, az igazgatóság elnöke.
Z. S. FREEMAN, elnök.

WILLIAM B. BARBOUR, ügyvezető
JOSEPH A. BOWER, a Liberty National Bank alelnöke
JOHN F. CALHOUN, Real Estate vállalkozó
S. W. CHILDS, Bonbright & Co., 25 Nassau St.
Hon. JAMES A. DELEHANTY, v. itélő bíró
FRANK S. HASTINGS, (Grover Cleveland végrende- letének végrehajtója)

WM. H. ENGLISH, az Empire Trust Co. alelnöke
HENRY C. HAWK, a C. W. Posta Interest végrehajtó
bizottságának elnöke, 61 Broadway
WALTER LUTTEN, August Belmont & Co.-nál
WALTER G. OAKMAN, a Hudson Companies elnöke
Hon. ALFRED E. SMITH, a városi tanács elnöke
ERNEST STAUFFEN, Jr. a Liberty Nat. Bank aleln.

JEGYEZZE MEG: PÉNZE TÖKÉLETESEN BIZTOS HELYEN, AZ AMERIKAI SAS VÉDŐ SZÁRNYAI ALATT VAN.

Magyar bányászok figyelmébe!

Ha munkájukkal nincsenek megelégedve, vagy ha a helyeiket cserélni akarják, jöjjenek a mi vidékünkre. LOGAN, W. Va. vidékén évtizedek óta ezerszámra dolgoznak magyar bányászok. Ezen vidéken még soha asztrájk nem volt.

A szén magassága a Környékből bányákban 4-8 láb között váltakozik, kárénként 60 centtől egy dollárig fátnekn. Minden teleken van iskola, templom, mozi és egyéb szórakozó helyek.

Ha elsőrangú munkát és jó keresetet akarnak ma- guknak biztosítani a magyar bányászok, akkor jöjjenek erre a vidékre dolgozni.

Pittsburgh, Pa.-hoz közel lakók menjenek el sze- melyesen 439 SECOND AVE. alatti irodánkba, vagy ír- janak felvilágosításért hozzánk.

Magyarul fogunk válaszolni.

LOGAN COAL OPERATORS ASSOCIATION
LOGAN, W. VA.

NÉGYSEZEM KÖZÖTT

8.
"Csak azért se."

Egészséges, érdesen fajta a mi fajtánk. A szivesen kap a hízelgő azavak mézes madragja után, azért akkor sem akad el a lelegzete, ha kellemetlen igazságok hidegvérrel öntik nyakuk. Tudunk mi személt-szembe is nézni és nem igen vesszük zokon, ha rájuttunk kőszőrűrdők a más nyelve. Akkor lesz csak igazán ember az ember, amikor a hüneiert helyt is tud állani.

Mi tagadás benne, van is bőven, amiért helyt kellene állnunk. Sok minden bűnöknek meg lehet érteni, egyiket-másikat menteni is lehet. Hiszen senki fia se született tökéletesen. De se menteni, se megérteni nem lehet, hogy mi az isten csudájáért huzunk annyiféle, ahányan vagyunk. Miért tudunk csak erősen egyet lenni, miért nem cselekedtünk és tetben is.

Megalakult a Hűség Liga. Heleynál, nemes, emberséges dolgot. Ha végre ér egyszer a háború, akkor fogunk csak tisztázni jónni vele, hogy mivel is tartozunk azoknak, akik megcsináltak. Alighogy munkához látott a Hűség Liga, itt is ott is összeáll egy csomó ember és más név alatt, de ugyanazt a zászlót lengetve szintén csináltak Ligát, a hűségük bizonyítására. Ahelyett, hogy mindnyájan egy táborba tömörülünk és azt az egyet tenünk nagygyűű és hatalmas, megpróbálunk apró csoportokra szakadni. Mire jó ez, mi célja van ennek?

Van egy csomó apró-cseprő betegesleglyű együletünk. Miért nem forrnak össze néhányan igazán nagygyűű, igazán hatalmas? Akkor a kicsi is nagyobb lenne, mint amilyen nagy most a legnagyobb. Jólba papol az ember, hiába az okos szó, ha tíz ember összedugja a fejét, holbizonyos, hogy a sok beszéd árt a szónak.

A régi huron a régi nótát nyegtegetik most is, amikor a Hűség Ligától van szó. Ahelyett, hogy mindannyian egymás mellé állnánk, hadd lássa ország-világ, hogy sok-sok ezren vagyunk, itt is, ott is kiválék egy-egy apró csoport és külön-külön csinálja azt, aminek sokkal több látszatja lenne, ha együtt csinálnák. A Hűség Liga csak úgy járhat végére a maga nagy programjának, ha a magyarok szászerei nevében beszélhet. Ha nem itt is, ott is apró, külön kis csoportok esküsznek, fel a csillagszós lobogóra, de egy

Az amerikai magyarokhoz.

Az Amerikai Magyar Hűség-Liga sajtóirodájának kezdeményezésével ma megkezdjük a magyarországi hírek közzétételét.

Az 1918 június 12-ig megjelent budapesti és vidéki lapokból sajtóirodánk kiválasztja mindazt, ami az amerikai magyarságot érdekelheti és így módjában áll, hogy képet alkottunk magának közvetlen forrásokból, a magyarországi viszonyokról. Nem csepegtetünk kábeljelentéseket kapnak az amerikai magyar lapok olvasói, hanem valódi, hámistatlan híreket, amint azokat a magyarországi lapok lenyomatják. A Hűség-Liga állandó, mert a magyarországi lapok ezután másképpen érkeznek, de azokat kihasználva az Amerikai Magyar Hűség-Liga sajtóirodájának kaphatja meg.

Az Amerikai Magyar Hűség-Liga alakulásakor megígértük, hogy az üzenetváltást Magyarországal lehetővé tesszük. Igéretét beaváltotta. Megígértük, hogy tagjai megvédik. Ezer és ezer esetben megígértük, bár a nyilvánosság előtt nem kérkedett vele. Megígértük, hogy az amerikai magyarság erkölcsi tekintélyét emeli. A

táborban áll fel az egész amerikai magyarság és a Hűség Liga büszkén, bátran mutatja a táborát: —Ismét itt vagyunk mindnyájan, sok százcezen amerikai magyarok, akik hitelt vallják, becsülettel tanúsítják, hogy hűek Amerikához.

A "csak azért is" megjártá addig, amíg bázsemmre ment csak a játék. Nem volt nagy bá, ha az egyik egylett "csak azért is" akkor rendezte a piknikjét, amikor a másik. Attól se esett ki a világ feneké, ha apró kicsinyes közéleti dolgainkban üzedekek át mindig nem mondtunk, ha véletlenül másikkal igent mondtunk. Most azonban világos sora forog kockán, a jövődőlőtől történi döntés. Ne ténérjünk hát a kicsinyes gyarlóságunk valókonrádság között, de próbáljunk felemelkedni az események magasságára.

A "csak azért is"-nek ikerestvére is van a "majd megmutatom". Mind a kettő hurokját a történelem csomóztta a magyar ember nyakába. Az ostarók ott ül szavadoznak át a nyakukon és hogy nekedközzük, ököre menjünk vele, ahogy nem igen volt megszünk, beírtuk hát, hogy csak úgy foghegyről sziszegjék... "a vakapádat, majd megmutatom" neked, hogy "csak azért se."

Persze nem mutatunk meg semmit, ellenben természetünkkel vált, az ellenkezője, a "majd megmutatom." Ezt a nyomorult örökséget magunknak hoztuk azután Amerikába is és nem igen kerülhetünk össze két magyar, hogy az szót követően az egyik me vágja oda mindjárt a másik fejébe, "csak azért se."

Nagyon ráfizettünk már idáig is erre az átkozott virtusra. Nem vagyunk olyan gazdagok, hogy meg ezután is ráfizethessünk. Problánk meg "csak azért se" élni és ha meg akarunk mutatni valamit, mutassuk meg, hogy tudunk egyet is lenni és egy szívet, egy lélekkel teremcsük meg egyszer azt is, aminek a hiányát olyan nagyon kell éreznünk, az amerikai magyar közélet egyességét.

Bányász János. Akinek a leveleimre válaszóli valójá lenne, az csak írja meg bátran a címre. Minden testvérem zsevesen fogok a Magyar Bányászlat hasábján válaszolni. A leveleket így kell címezni: Bányász János, c. o. Magyar Bányászlat, 136 East 17th Street, New York City.

tornyosuló akadályok dacára megette. Megígértük a magyarországi hírszolgálat és ez utolsó ígéretét most váltja be.

Nem ígért jelvényeket, de a kormány segítségével, minden tagjára, hűségének kifejezéséül immár az Amerikai Magyar Hűség-Liga szép jelvényét hordja. Nem ígért meg, de keresztül vitte, hogy az Amerikai Magyar Hűség-Liga tagsági jegyét igazolásképpen a Vörös Kereszt az üzenetváltásnál elfogadják. Nem ígért meg, de kivitte, hogy a New Yorki és környéki tagok az Amerikai Magyar Hűség-Liga íródjából, este, munka után kiülhetik el az üzeneteket Magyarországra, az íródjában azokat számukra angolra le fordítják. Nem ígért meg, de keresztül fogja vinni, hogy a vidéki városokban a Vörös Kereszt ugyanazt a kedvezményt megadja.

Az Amerikai Magyar Hűség-Liga a jövőben is arra fog törekedni, hogy minél többet teheszen az amerikai magyarság érdekében. Én megteszem mindenkor a magamét, és az amerikai magyarság is tegye meg a magáét. Az amerikai Magyar Hű-

MI UJSÁG MAGYARORSZAGON?

HÍREK AZ AMERIKAI MAGYAR HÜSÉG LIGA SAJTÓIRODÁJA ÁLTAL BESZERZETT MAGYAR LAPOKBÓL.

Hogyan jutunk cipőhöz? — A cipőutalványok beszerzése. — A cipészek kötelessége.

(A Nagyvárad Szabadság 1918. június 2-iki számából.)
A magyar királyi kereskedelemügyi miniszter 3-865-18 számú rendelete értelmében lábbelik 1918 május 15-ikén kezdődőleg csak jegyek ellenében vásárolhatók.

A cipővásárláshoz szükséges jegyeket a közönség részére a közlemezési ügyosztály cipőosztály (Telki utca 3) délután két órától hat óráig terjedő időben fogja kiszolgáltatni. A cipőjegyek kiadása a következőképpen fog történni: — Mindenki, aki cipőre igényt tart, folyó hó 3-ikától kezdve délután 2 órától hat óráig terjedő időben a cipőosztályt egy szükséglet bejelentő lapot tartozik átvenni. A szükséglet bejelentő lapot megfellelő kiöltve a cipőosztálynál beadja ugyancsak délután 2 órától hat óráig terjedő időben.

Mint ahogy a szükséglet bejelentő lapok feldolgozása, a rendelkezésre álló készlet szétosztása a jelen körülmények között idővel vesz igénybe, emellett a bejelentő lapok beadása után a jelentkező az utalványt nem kapja meg azonnal, de vagy a beadást követő legközelebbi nap délután öt órában, vagy egy későbbi időben. Mint ahogy pedig a rendelkezésre álló készlet a szükséglet fedezésére egyáltalán nem elegendős, emellett a minden jelentkező a cipőutalványra nem számíthat rövid időn belül. Az utalványok a jelentkezés sorrendjében fognak kiadástulni s akik a készlet hiányában utalványhoz illetve lábbelhez a jelentkezés időpontjának nem jutnak, a legközelebbi cipőkészletre bírnak előbbséggel.

Tekintve pedig, hogy a délutáni folyamán a cipőosztály a könyvelés és a helyi irodai munkák elvégzésével lezárta a szükséglet bejelentő lapok a délutáni folyamán kiadati nem fognak.

A kereskedelemügyi miniszter rendelete értelmében a kiállított nyomtatványokért szedhető díjat a következőké: Új cipőre, valamint új cipő készítésére szükséges utalvány díj egy korona; javítás díj helyekben és a cipészhez szükséges utalványok díja 30 fillér.

A cipőrt jelentkező azt hogy állandó ügyvérdi lakos, tartozik listakönyvvél, esetleg egyéb más okmányokkal igazolni. Mindenki, aki cipőutalványt kapott, tartozik a vásárlás megtörténetének igazolásul a cipőutalványt a cipőt kiszolgáltató kereskedő-

ség-Ligát az amerikai magyarság egy kis jóakarattal, oly hatalmas szervezettel teheti, hogy az mindent keresztül vihet, ami az amerikai magyarság érdekében áll. Tízvenhétzer tagja van immár e nagy testületnek, de tulajdonképpen minden amerikai magyarnak, nem- és vallásukonlónak nélkül és tekintet nélkül arra, hogy polgár vagy sem, tagjai sorába kellene lépni. Nem az én érdekem ez, hanem az amerikai magyarságé, nem én akarom így, hanem az Egyesült Államok kormánya. Remélem, hogy tisztelni fogják a kormány óhaját, ama kormányt, mely oly megkülönböztetett jóakarattal van irántunk.

Fogadják az amerikai magyarság a magyarországi hírszolgálatot oly jó szívet, mint a mily jó szívet az Amerikai Magyar Hűség-Liga adja és viszonzásképpen támogatassák a Hűség Ligát teljes erejükkel.

Konta Sándor
az Amerikai Magyar Hűség Liga elnöke.

Jó munkát kaphat azonban 20-30 magyar ember a Tomkins Cove-i köbányában, ahol teljes erővel megy a munka. Nemrég ismét emelték a munkások fizetését és most a munkabér 35-40 cent óránként. Azon magyarok, akik megunták a földalatti munkát, forduljanak bizalommal hozzám állandó munka végett.

Varga György,
P. O. Box 66,
Tomkins Cove, N. Y.

A J. B. Elkhorn
Coal Co.
DOUGLAS, KY.
Keres néhány gyakorlott lödőt. A szén 8 láb magas. Víz és gáz nincs. Tíz óráig 40 centet fizetünk. Jó házak körüli és villany-világítás. Állandó munka az egész éven át. Ez a bányá csak egy éven. Vagy a C & O vasút Ashland, Ky.-től Shelby-ig és onnan a S. V. & E. Douglas, Ky.-ig bővebb felvilágosítást írjon erre a címre:
A. M. SPRINGER
701 HOUSE BLDG.
Pittsburgh, Pa.
(t. c. n.)

Gyula érkezett eladára.
(A Nagyvárad Szabadság 1918. június 2-iki számából.)
Lukács Ödön polgármester helyettes élemezési biztos értesíti a közönséget, hogy az alábbi cégek: Bolyai és Kohn 25,000, Ljabb-Popper József 75,000 és Ljabb-Ullmann Izidor s Fiai cégekhez 125,000 db-ot szov gyűjtő érkezett, emellett a vásárló közönség gyűjtőszolgálatát e cégeknek beszerzhetik.

A cipő előlása.
(A Pesti Hírlap 1918 május 18-iki számából.)

A törvényhatósági népruházati bizottság, első ülésében foglalkozott a cipő javításához szükséges bör kontingens kérdésével s megállapította, hogy a főváros közönségének szánt bőrmennyiség oly csekély, hogy kiegészítéssel erdeményes munkát végezni nem lehet. Sürgeesen kéri a kereskedelemügyi minisztert, hogy a megfelelő mennyiségű bör kiutalásával tehesse lehetővé a bizottság munkáját. Az ócska cipők gyűjtésének és átalakításának, valamint forgalomba hozásának céljára állami közmühely létesítését tartják szükségesnek. Mindehöz a további a bizottság, hogy a magánfelek birtokában lévő bürt utalvány nélkül is feldolgozhatók a cipészek. A cipővel való kereskedést május 15-ikétől kezdve felfüggesztik, a javítás azonban június 1-ig szabad.

Szerkesztői üzenetek

Alex Vláž, Ward, W. Va. — Nagyon sajnáljuk, de kérdésre nem tudunk felelni.

Kovács Pál, Pocahontas, Va. — A címszallagot kiigazítottuk. A tévedésért bocsánat.

Louis Kovács, St. Clairsville, O. — Nem lehet.

Szíves tudomásul!

Mindenemlék egyet és egyet nyomtatványokat, háli jegyeket, meghívókat, levelelaponokat, horitokokat, alapszabály könyveket a legutóbbi számú áron készit

TOMKÓ INTVÁN
könyvnyomdja,
207 East 10th Street, NEW YORK.

Ha borsóit gépet vagy lemezkeket akar venni, forduljon bizalommal West Virginia legnagyobb borsóit gépezetéhez, hol a legjobb Columbia gépeket és lemezeket vehet.

Ha jó órára vagy hasai gyűrűre, fülbevalóra vagy más 14 karátos ékszerre volna szükségére, írjon árcímre.

Impompárt ekkor és hasai delakendők, paprika kapható.

OLASZ A. FERENC
Box 413, Welch, W. Va.

MAGYAR BANYÁSZOK!

Ha jó és olcsó bútortok akarnak venni, jöjjenek WELCH és vidéke LEROYTOBB és LEROZEBB üléseire. Csak az eladandó bútortok tartanak raktáron. Üsletünk az állomással szemben, a Balize és Schaeffer térsé szálldóval szemben. Magyarokat szívesen látjuk és kérjük, szívesen látogassanak!

NÁLKUNK BESZÉLHET MAGYARUL!

The House Furnishers, Inc.
WELCH, W. VA.

Szilágyi & Company
1560 FIFTH AVENUE, NEW YORK CITY.
"COLUMBIA DANOLÓGRAPEK" JAVÁI ÁRAN 815-01 \$200-ig. Képzés vagy igen előnyös részvételtől ment. Columbia hang- lemezek (magyar és más nemzetiségűek) a lehető legegységben legmagyobb választásban. Vidéki megrendelések teljesítésére a leggyorsabb gondot fordítunk. Kérjük a magyar bányászok pártfogását.

2000 Magyar Asszony Dicséri
ANNA NÉNI SZAKAKSKÖNYVET
VAN BENNE:
168-féle levél. 33-féle vadban. 18-féle levelezés. 97-féle halászlé. 45-féle mártás. 85-féle főzelék. 75-féle előétel. 28-féle saláta. 284-féle sütemény. 215-féle sült, és 100-et csúszta. 102-féle asztali. Gyümölcsbevaló.

Azonnálval meg egy csomó valódi szegedi étel leírása.

A SZAKAKSKÖNYV ÁRA ERŐS KÖTETBEN \$2.00
KAPHATÓ:
KISS EMIL Bankár Könyvesházában,
133 SECOND AVENUE, NEW YORK, N. Y.

MAGYAR BANYÁSZOKAT KERESÜNK
FIRECO, Raleigh County, W. Va. telephelye: a Virginian Railway mentén. Drifts bányá, legmodernebb felszereléssel. Szén 4% és 8% lab magas. Szép új házak, villanyvilágítás és ruhagyűjtő. Nagy iskola, templom, iskola, bányák farsok közeiben van. Magyarokat nagyon szeretők és minden tekintetben előnyben részesítik. Felvilágosítást fordítsanak a következő címre:
LECKIE FIRE COKE CO. COMPANY
W.M. LECKIE, Kinok és General Manager
FIRECO, Raleigh County, W. Va.

The First National Bank
Appalachia, Va.
Bankunk a vidék lakosságának bizalmát bírja és egyike a környék legerősebb bankjainak.
Itéletek után a lehető leghamarabb kamatot fizetjük.
Ne küldjék a pénzüket idegen, hanem helyezzék el nálunk, ahol biztonságban lesz.
KERJUK A MAGYAR BANYÁSZOK TÁMOGATÁSÁT.

YOU PROSPECTORS!

NE IS GONDOLJON arra, hogy utnak induljon addig, míg nincs felszerelve egy pár fehér Hi-Press Lehighs-al.

Ez a bámulatos gumi lábbeli jobban bírja a nehéz szolgáltatást, mint akármelyik más fajta, könnyen járhat benne éles, hasadékos területen, szárazon tartja a lábakat és nagyon kényelmes. Kutatók és bányászok azt is tapasztalták, hogy Hi-Press a felére redukálja a cipőtalp számlálkát, mert azok a fehér talpú ténylegesen tovább tartanak az acélnál.

A következő pár cipője vagy csizmája legyen egy olyan, amelyiknél a felső részén egy piros vonal van belül.

40,000 kereskedő árusítja.

THE B. F. GOODRICH RUBBER COMPANY
Makers of the celebrated Goodrich Automobile Tires—
"Best in the Long Run."
THE CITY OF GOODRICH—AKRON, Ohio.

"HI-PRESS"
with the Red Line Round the Top
Outwears Steel

76-600RICH
300T that

A világháború.

A nyugati front.

A német offenzíva, amely egy pár héttel ezelőtt abba maradt, még most sem kezdődött el újra. A francia csapatok egy pernyi időt sem hagynak kibeszélni a németeket, hol itt, hol ott. Alálandó heves ágyúharok folynak az egész nyugati fronton, de csak kisebb összecsapások történnek. A francia csapatoknak sikerült az elmúlt hét folyamán a németek hadvezetést több helyen visszafoglalni.

A németek eddigi offenzívájukat mindig valamelyes meglepetéssel kezdték. Legtöbbször ott támadtak, ahol a véleményük szerint a szövetséges seregek frontját a leggyengébbnek gondolták. Ez az oka annak, hogy sikerült nekik az offenzíva első napjaiban sikereket elérni, amit azonban később fel kellett mindig adni a németeknek. Most azonban már — egy francia tábornok kijelentése szerint — a német hadvezeték akárhogy próbálkozik, ilyen meglepetés többé nem lehetséges. A szövetséges hadvezetőség tud a német csapat mozgulatokról és nem támadhatnak olyan helyen a németek, ahol a szövetségesek nem volna a legteljesebb mértékben felkészülve. Ugyancsak ez a francia tábornok nagy elismeréssel nyilatkozik az amerikai katonákról és azok működéséről is.

Az albániai offenzíva.

A szövetségesek az elmúlt héten ott arattak nagy fontosságú győzelmet, ahol a legkevésbé is várták. Ez pedig Albániában történt. Az olaszok erős támadást indítottak az osztrák-magyar csapatok ellen és a monarchia hadseregét jó darabon visszafoglalták. Az osztrák-magyar hadsereg minden biznnyal ellentámadásra készült, azonban visszavonulásuk olyan rendetlenségben ment végbe, hogy az ellentámadásokról szó sem lehetett.

Meghalt Hindenburg?

Szombaton Hollandiából az az értesítés jött, hogy Hindenburg német generális meghalt. Állítólag a császárral volt valamelyes nézeteltérés a veszekedés közben megütötte a guta. Amikor a sorokat írjuk, még a hír nem lett megerősítve és nem lehet biztosan tudni, hogy vajon igaz volt-e a hollandiai sürgöny vagy sem.

Nem segít a béke ügyén a német kancellár beszéde.

Hertling német kancellár az elmúlt héten a német képviselőház pénzügyi bizottsága előtt beszédet tartott, amelyben a béke kérdésével is foglalkozott. A beszéd tartalmát azt hiszik, hogy olvasóink eléggé ismerik.

Washingtonban hivatalos helyeken még nem nyilvánítottak véleményt a beszédéről, azonban eddig semmi sem mutat oda, hogy Hertling kancellár beszéde valamennyire is közelebb hozta volna a békét. A szövetséges államok minden tekintetben egyetértenek Wilson elnöknek a béke kérdésében elfoglalt álláspontjával és ezért nem segítenek semmit a béke ügyén a német kancellár beszéde.

Belgiumnak zálogul való megtartására vonatkozó kijelentését itt úgy értelmezik, hogy Belgium megtartásával próbálják meg a németek az elvesztett gyarmataik visszaszerzését. Meglepő volt a német birodalmi kancellárnak az a kijelentése, hogy a német hadvezetőség készen áll a békére, mert eddig a német hadvezetőséget sohasem hozták kapcsolatba a béke kérdéssel.

Mende-mondák a magyar királyi családról.

Megírtuk lapunk múlt heti számában ebben a rovatban, hogy a magyar királyi családról "borzalmas hírek" kerültek forgalomba. Az újságolták, hogy a király pár meglepett Bécstől, hogy Zita királynő elárulta az osztrák-magyar csapatok hadterveit és ezért kaptak ki az olasz fronton és ehez hasonló dolgokat. Dacára, hogy ugy Budapest, mint Bécsben próbálták megcáfolni a királyi párról forgalomba került híreket, mégis a botrányos hírek nem akarnak elulni, hanem újabb és újabb dolgok kerülnek a nagy nyilvánosság elé.

Állítólag egyes hírek szerint Zita királynő akkor, amikor a férje trónörökös volt, el akart az

urától való, mert az udvarnál nagyon sokan áskálódtak ellene. Akkor kibékülték, Zsónban a helyzet részére most sem javult ismét megleszerte az elvált. A pápánál próbálta kieszközölni aztán, hogy érvénytelenítsék a házasságot, azonban a pápa megtárgyalta a királynő kérelmét. A király ellen a támadásokat a bécsi titkos kamarilla intézi, a támadásokat pedig Németország sugallmazza. Meg van ennek az érthető oka. Zita királynő minden áron az azonnali béke mellett van és ez magyarázza azt meg, hogy Károlyi pártja és a nő maga miért nem bír cselekedni a vádakkal és miért pártolják a királynőt. A királynő ellen írtak támadásokkal kapcsolatban egyes magyarok a királynő pártjára kelték és bizonyos körök

annára megtámadták, hogy a cenzura nem engedte meg a beszédeknek a lapokban való közlését. Ez is csak egy bizonyíték annak, hogy a monarchia mennyire az azonnali béke mellett van.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK KÖLCSÖNEI.

A Görögországnak legutóbb kölcsönözött majdnem 16 millió dollárral és a Belgiumnak kölcsönözött 11 millió dollárral együtt az Egyesült Államok eddig összesen kb. 6 billió dollárt kölcsönöztek a szövetségeseknek.

Kérjük testvéreinket hogy jöjjenek be nekünk értesítéseket a tőlünk munkaviszonyairól. Ezzel a rossz telegen-dolgozó testvéreket segítjük.

A SZÉNÁNYA TÁRSASÁGOK HASZNA.

A 2698 társaság közül, amely az 1916. december 31-ikével befejeződő év folyamán szénát bányászt, csak 1833 fejezte be az évet nyereséggel. Ezeket az adatokat a pénzügyminisztérium — Treasury Department — által kiadott jelentés tartalmazza.

INTARTÓZTATOTT BÁNYÁSZ.

Dominick Coma, Edwardsville, Ill. bányász egy pár nappal ezelőtt letartóztatott. Azzal vádolták, hogy két bányásznak a fizetését, akik röviddel a tárgyalás előtt megszöktek, a társaságnál felvitte és ezzel segítette a két bányászt a szökésében.

UJ MAGYAR TEMPLOM.

A Star Junction, Pa. magyarságnak nem sokára egy pártját ritkító templomuk lesz a plézen, iskolával egybekötve. A templom felépítéséhez szükséges pénzt a környékbeli magyarok adták össze, míg a házibélyet a társaság adományozta. Az építési munkálatokat szintén a Washington Coal and Coke Company fogja vezetni. A munkát már meg is kezdték és az épület alapja már el is készült. Ha a templom, iskola és gyülekezőterem elkészül, akkor a Star Junction és környékbeli magyarok nagy ünnepély keretében ohajtják felszentelni az új épületet.

Nyerészkedők-e a nagybani husvágók? Tények a husüzletről.

A Federal Trade Commission a háborús nyerészkedésről szóló utóbbi jelentésében azt állította, hogy az öt legnagyobb hus-báró nyerészkedik és hogy egyedurúvá teszi a piacot.

Eme állítások, ha igazak és valóik, nemcsak a hus konzerváló cégekre kompromitálóak, de minden polgárára is ez államnak.

A kiadott számadatok helytelenek és a jelentés hogy eme cégek uralják a hus üzletet, nincs tényekkel bizonyítva.

Az említett cégek készen állanak arra, hogy bebizonyítsák, hogy az elért haszon méltányos és szükséges.

A husüzlet egyike Amerika legjelentékenyebb üzletágának. Bár mely polgár, ha adatokat akar tudni, óriási összegekkel áll szemben.

Ezen jelentés szerint eme négy cég 3 évi háborús nyeresége \$140.000.000.00.

Eme összeg összehasonlítva a rendes átlagos \$19.900.000.00 évi nyereséggel, amely a háború előtti 3 év mutat: egy tündeti fel, mintha a háborús nyereség \$121.000.000 nagyobb volna, mint a háború előtti nyereség.

Ez összehasonlít egy 3 évi nyereséget egy évi haszonnal és nem méltányos hasonlat.

Nemcsak félrevezető, de a Federal Trade Commission hibát csinált magában a számadásban is.

A magasnak mutató három évi haszon \$140.000.000 négy és fél billió dollár összegű üzlet után éretett el. Ez tehát minden dolláros eladási árnál 3 cent elért hasznot jelent, a nyertermény fontja után alig egy centet.

A hus-üzletben elért haszon behatással van a jószág és hus árára. Nincs még egy ily óriási méretű üzlet, mely ilyen csekély haszonra dolgozna.

Továbbá — és ez nagyon fontos — eme nyereségnek csak kis része lett kifizetve osztalékban. A maradvány benmaradt továbbhasználatra az üzletben. Annak ott is kellett maradnia, amit mindenki be fog látni, ha figyelembe veszi a társulatok problémáit, melyek megoldandók, még pedig azonnal, most a háború tartama alatt.

Eme üzletet háborús időkben vezetni magasabb kiadások mellett és annak szüksége, hogy élő jószág ára megkétszereződött, sőt megháromszorozódott: kétszer, háromszor annyi tökébefektetést igényelt, mint ezelőtt.

A nagyobbban mutatókó haszon csupán méltányos tehát és mint előzőleg mondtuk, annak a tőkének nagybóttására lett fordítva, mely szükséges volt a nyersanyag óriási mértékben való beszerzésére és az üzem fejlesztésére, mely hadseregünk, tengerészetünk és szövetségeseink óriási kíváncsalmai kielégítésére feltétlen szükséges volt.

Ha ön november, fel fogja ismerni eme tények nagyjelentőségű horderejét. Ha ön nincs tisztában az üzlettel, beszélje meg e tényeket valamely üzletember barátjával, bankárjával és kérje meg őt, hogy hasonlítsa össze a husipar nyereségét bármely más ipárral a jelenben.

A Federal Trade Commission nem tud bizonyítékot felmutatni arra, hogy a hus nagyiparosok egyeduralkodják a piacot. A bizottság saját jelentése igazolja más hasonló vállalatok nagy számát és jelentőségét.

Eme jelentésben említett hus nagyiparosok hajlandók bármely józan gondolkodású egyének bebizonyítani, hogy versenyben állanak egymással és nincs hatalmukban árakat szabályozni.

Ha ez nem volna igaz, nem mernék kiadni eme nyilatkozatot:

Továbbá a kormány által kiadott számadatok mutatják, hogy a jelentésben hivatkozott 5 nagyiparos összegezett üzlete ez ország hus-iparának csak egy harmad részét képezi.

Valamennyi kíváncsnak tartja, ha bárki érdeklődik üzletük készletei után. Például, hogy miért adhatják a feldolgozott, főzésre való hus fontját olcsóbban, mint az élő állat fontját azáltal, hogy a mellékterményeket hasznosítják, valamint ama csodálatos tökéletes módszerét az elosztásnak, amely rendszerük itthon és más országokban.

Az említett öt hus nagyiparos jogosítva éri magát arra, hogy együttesen adják közre eme felvilágosító nyilatkozatot.

Ezek képesek voltak egy óriási munkát elvégezni a kormánynak szükség idejében, ezek minden háborús szükséglet fedezésére gyorsan és tökéletesen megfelelték és igazságos ügyüket a való tényekkel együtt az amerikai közönség elbírálására bízzák.

Armour and Company
Cudahy Packing Company
Morris & Company
Swift & Company
Wilson & Company

